

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Електронна демократія

Галузь знань

01 «Соціальні і поведінкові науки»

052 «Політологія»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 31 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологія
Викладач (-і)	Доцяк Ігор Іванович
Контактний телефон викладача	050 433 34 32
Е-mail викладача	i_docyak@ukr.net ; ihor.dotsiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 15.00 – 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Електронна демократія» відноситься до нормативного курсу навчальних дисциплін та вивчається у 2 семестрі. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про політичну сферу у її взаємозв'язку із системою інформаційно-комунікативних відносин, закономірності електронної трансформації сучасного українського суспільства. Програма курсу розкриває особливості розвитку політичних інститутів, відносин та політичної культури в умовах поширення та удосконалення інформаційних технологій, характеризує сучасну «державу у смартфоні», покликана формувати науковий світогляд та політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію. Набуті знання забезпечують професійну підготовку кваліфікованих політологів</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета вивчення дисципліни - формування комплексу професійної компетентності, щодо системи електронної демократії з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій з метою покращення рівня і якості державних послуг громадянам та залучення їх до процесу ухвалення та реалізації політичних рішень.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. • ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним. • ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). • ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності. <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки. • СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної 	

думки.

- СКО3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
- СК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти володітимуть наступними компетентностями:

- Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
- РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
- РН04. Мати навички професійної комунікації.
- РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
- РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.
- РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.
- РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітичнодослідницький апарат сучасної політичної науки.
- РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
- РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
- РН14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
- РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.
систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані,

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12

семінарські заняття / практичні / лабораторні		18		
самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
2	Політологія.	1-й	Н	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	прак. заняття	сам. роб.
Тема 1. Суть та форми демократичного політичного устрою.		2	4	10
Тема 2 Теоретичні основи та концепції е-демократії		2	2	10
Тема 3 Форми та моделі е-демократії		2	2	8
Тема 4. Інструменти е-демократії: типологія та умови ефективності		2	2	8
Тема 5. Світовий досвід розвитку е- демократії			2	6
Тема 6. Е-демократія в Україні : перспективи та виклики		2	2	8
Тема 7. Е-демократія в умовах гібридних загроз		2	4	10
ЗАГ.:		12	18	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система контролю знань студентів здійснюється через:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль (70 балів) Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів : <ol style="list-style-type: none"> 1) усні відповіді на семінарських заняттях – 30 балів (дві оцінки на дев'яти семінарських заняттях); 2) індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми– 20 балів; 3) відповідь на тестові завдання– 20 балів; <p>Підсумковий контроль – залік (червень 2024 р.): Залікове тестування – 30 балів.</p> <p>Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.</p>			
Вимоги до письмових робіт	<p>Реферативна робота об'ємом 3-7 сторінок виконується на аркушах А – 4. Написання реферату передбачає вибір теми, підбір літератури, написання та захист роботи. У випадку глибокого розкриття актуальної проблематики з відображенням авторської позиції та літературним перекладом реферат оцінюється 20 балів; обґрунтоване розкриття теми з несуттєвими помилками – 15 – 18 балів; неповне розкриття теми з помилками у понятійному-категоріальному апараті – 12 – 14 балів; розкриття теми з проблематики віддаленої від політологічної 10-12 балів, високий рівень компілятивності, використання сумнівних джерел – 6 – 9 балів; розкриття лише одного аспекту досліджуваної теми з хибним відображенням політологічних понять – 0 – 6 бали.</p>			

Практичні заняття	<p>Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так,</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається. • 4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. • 3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. • 2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – залік (червень 2024 р.): Залікове тестування – 30 балів. Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.</p>

8. Політика навчальної дисципліни

Студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожного вівторка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань. системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються

Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, UdeMy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

9. Рекомендована література

1. Гедікова Н. П. Демократія та електронна демократія: сутність, стан, перспективи розвитку / Н. П. Гедікова // Політикус. - 2021. - Вип. 3. - С. 37-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/polit_2021_3_8.
2. Грицяк Н.В., Соловійов С.Г. Електронна демократія: навч. посіб.; ред. д-ра наук з держ.упр., проф. Н.В. Грицяк. Київ: НАДУ, 2015. 66 с.
3. Доцяк І.І. Електронна демократія: Навчально-методичний посібник для студентів. Напрямок підготовки 052 «Політологія», «Політологія, національна безпека» Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2021. 36 с.
4. Доцяк І. Е-демократія в умовах війни //Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. Матеріали міжнародної наукової конференції. (Львів, 16 грудня 2022 р.) / Упорядники: Мальський М.З., Кучик О.С., Вовк Р.В. Львів: Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 129 с., с. 36-39
5. Інструменти е-демократії у містах України. Інформаційно-аналітичний довідник /А. Ємельянова М. Довбенко, П. Завадська, Д. Хуткий, С. Лобойко, М. Наход; За ред. С. Лобойка, М. Находа, Д. Хуткого. К.: 2017. 58 с.
6. Електронна демократія: сподівання та проблеми : [пер. з англ.]/ Джоан Кедді, Крістіан Вергес [та ін.]. К. : Центр адаптації держ. служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. 164 с.
7. Золотар О. О. Електронна демократія і цифрова диктатура / О. О. Золотар // Інформація і право. - 2017. - № 4. - С. 16-25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2017_4_4Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
8. Концепція розвитку електронної демократії в Україні : розпорядження Кабінету міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 797-р. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80/](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80/)
9. Крилова Ю. І. Електронна демократія в Україні: теоретичний і практичний аспекти / Ю. І. Крилова // Інформація і право. - 2022. - № 2. - С. 70-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2022_2

10. .Наконечна Н. В. Ризики та загрози фінансовій безпеці України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. Львів : ЛьвДУВС, 2012. Вип. 2. С. 90–95.
11. Стратегія кібербезпеки України. Введено в дію Указом Президента України від 26 серпня 2021 року № 447/2021 <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013>
12. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навчальний посібник ; за заг. ред. В. І. Бортнікова. –2-ге вид., випр. та доп. – Суми : Університетська книга. 2023. –646 с

Викладач _____ Ігор ДОЦЯК